

Арсен Люпен проти Герлока Шолмса

КУПИТИ

Про книгу

Арсен Люпен - вигаданий персонаж, авантюрист і шляхетний грабіжник, герой романів Моріса Леблана. Вперше з'явився в новелі "Арешт Арсена Люпена", яка була опублікована у французькому журналі "Je Sais Tout" у липні 1905 року. Леблан написав багато творів про Люпена, існує також ряд продовжень інших авторів, в тому числі написаних творчим тандемом Буало-Нарсежак; театральних постановок, екранізацій і коміксів.

МОРИС
ЛЕБЛАН

Арсен
Люпен
против
Герлока
Шолмса

МОРИС ЛЕБЛАН

Богдан

Maurice Leblanc, 1908

Arsène Lupin contre Herlock Sholmes

© Видавництво "НК-Богдан"

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-7857-3

Переклав з французької *Ігор Андрущенко*

«Арсен Люпен проти Герлока Шолмса» (1908) — історія з двох епізодів, що описують протистояння «джентльмена-грабіжника»

Арсена Люпена та великого детектива Герлока Шолмса (перші літери не переплутані!). Ці дві непересічні особи зустрілися ще у першій книзі серії про пригоди Арсена Люпена. Звичайно, Шолмс не пробачив своєму візаві поразки. Тому на перше ж прохання знаних французів допомогти їм у пошуках грабіжника та ошуканця Люпена він зі своїм помічником Вільсоном перепливає Ла-Манш. Британці дають собі на розслідування справи максимум десять днів. Натомість Люпен має на це інший погляд і з перших кроків дає зрозуміти, хто в хаті господар. Чи впорається найзнаменитіший приватний детектив з таким міцним горішком?

Частина перша

Блондинка

Розділ перший.

Білет № 514, серія 23

Восьмого грудня минулого року викладач математики Версальського ліцею пан Жербуа відкопав у крамниці тандитника серед купи мотлоху маленьке бюро з магоні¹ з безліччю шухлядок.

«Ось те, що мені потрібно на день народження Сюзанни», — подумав він. Але, позаяк, бажаючи потішити дочку, мав, проте, обмаль грошей, то, як водиться, поторгувався і врешті-решт сплатив шістьдесят п'ять франків.

Поки вчитель повідомляв торговцю свою адресу, бюро зауважив елегантно вбраний молодик, який крутився поряд.

— Скільки? — поцікавився він у тандитника.

— Продано, — відказав той.

— А чи... не цьому, бува, пану?

Пан Жербуа підняв капелюха і, тим більше задоволений покупкою від того, що вона привернула увагу ще когось, вийшов із крамниці.

Та не встиг він зробити вулицею і десяти кроків, як його наздогнав той-таки молодик і, знявши капелюха, люб'язно звернувся до нього:

— Дуже прошу мені вибачити, мосьє... Можливо, моє запитання здасться вам нескромним, але... ви спеціально шукали саме це бюро?

— Та ні. Взагалі-то я шукав старі ваги для своїх фізичних експериментів.

— Отже, ви за нього не триматиметеся?

— Якраз навпаки.

— Тому, що це старовинна річ?

— Тому, що воно зручне.

— Якщо так, чи погодилися б ви обмінятися на таке саме зручне бюро, і навіть у кращому стані?

— Це теж у пристойному стані, тож мінятися ні до чого.

— І все одно...

Вдачу пан Жербуа мав запальну, до того ж був схильний до підозріливості, тому сухо заперечив:

— Прошу не наполягати, месєє.

Але незнайомець заступив йому дорогу.

— Не знаю, месєє, скільки ви за нього заплатили, проте згоден дати подвійну ціну.

— Ні.

— Тоді потрійну?

— Припиніть, будь ласка, — закричав нетерпляче учитель, — те, що належить мені, не продається.

Молодик змріяв пана Жербуа пильним поглядом, який мав би тому надовго запам'ятатись, і, ні слова не кажучи, різко повернувся й пішов геть. За годину бюроко завезли в будиночок учителя на дорозі до Вірофле. Той покликав доньку.

— Це тобі, Сюзанно, якщо, звичайно, сподобається.

Сюзанна, чарівне, життєрадісне створіння, кинулася батькові на шию і вицілувала його з таким захватом, ніби отримала королівський подарунок.

Того ж вечора, затягнувши за допомогою покоївки Гортензії бюроко до себе в кімнату, вона сама попротирила всі шухлядки й акуратно поклала туди документи, шабатурки на поштовий папір, свої листи, колекції поштових листівок та кілька штучок, які зберігала на пам'ять про кузена Філіпа.

Уранці наступного дня, о пів на восьму, пан Жербуа пішов до ліцею. О десятій, як завжди, його біля виходу вже чекала Сюзанна, і він звично зрадів, помітивши на тротуарі за огорожею її граційну фігурку й усмішку.

Додому вони пішли вдвох.

— Ну як твоє бюроко?

— Просто диво! Ми з Гортензією протерли всі мідні частини. Блищать, як золото!

— То ти задоволена?

— Ще б пак! Просто не знаю, як досі без нього обходилася.

Проходячи садочком перед будинком, пан Жербуа запропонував:

— Гайда, глянемо на нього перед обідом?

— Ну, звичайно, чудова думка!

Дочка першою підбігла сходами нагору, але, опинившись на порозі своєї кімнати, раптом скрикнула з переляку.

— Що трапилося? — пробелькотів пан Жербуа, входячи слідом за нею.

Бюрко щезло, наче мильна булька.

Слідчого насамперед здивувала напрочуд проста техніка пограбування. За відсутності Сюзанни і покоївки, яка ходила на закупи, прибув побігач (його бляшку бачили всі сусіди) з візком, який залишив біля огорожі, та двічі подзвонив у двері. У сусідів, які вважали буцімто покоївка вдома, все це не викликало жодної підозри, тож незнайомиць зміг спокійнісінько зробити задумане.

Варто зауважити: ні єдиної шафи не зламали, жодної речі не чіпали. Навіть складничок Сюзанни, якого та залишила на мармуровій дошці бюрка, там і залишився, як і золоті монети на сусідньому столикові. Тобто злочин скоєно з чітким мотивом, і це робило крадіжку ще незрозумілішою. Нащо так ризикувати заради мізерної поживи?

Єдиним слідом, про який згадав учитель, був учорашній інцидент.

— Я відразу зрозумів, що моя відмова вкрай не сподобалася тому юнакові, й добре пам'ятаю, що вигляд у нього був загрозливий.

Правду казала баба, коли не брехала. Допитали торговця. Той не був знайомий ні з тим, ні з іншим. Що ж до бюрка, то хазяїн крамниці придбав його в Шеврез, на розпродажу після смерті власника, за сорок франків і вважав, що перепродав якраз за справжньою ціною. Подальші пошуки більше нічого не дали.

Однак пан Жербуа був переконаний, що йому завдали величезної шкоди. Звичайно ж, в одній із шухляд було подвійне дно, а там приховали скарб, і саме тому обізнаний з усім юнак діяв так рішуче.

— Бідолашний батько, — повторювала Сюзанна, — що б ми робили з цими грошима?

— Та як! З подібним посагом ти могла б претендувати на найкращі партії!

Сюзанна, яка не претендувала ні на кого, крім кузена Філіпа, котрий був досить жалюгідною партією, гірко зітхала. І життя у версальському будиночкові стало вже зовсім не таким веселим та безтурботним, як раніше; його охмарювали жаль і досада.

Минуло два місяці. І раптом одна за одною пішли неймовірні події, в будинок навідалася нечувана удача, а за нею — цілковита руїна!

Першого лютого о пів на шосту пан Жербуа, повернувшись із ліцею з допіру купленою дорогою вечірньою газетою, сів і, начепивши окуляри, взявся її переглядати. Політика його не обходила. Він перегорнув першу сторінку, і раптом в очі йому впало таке повідомлення:

«Третій тираж лотереї Асоціації преси. Білет № 514, серія 23, виграв мільйон...»

Газета ковзнула на підлогу. Стіни перед очима пана Жербуа захитались, а серце його на мить зупинилося. Номер 514, серія 23, належав йому! Він купив білет випадково, бажаючи зробити послугу одному другові, бо не вірив у ласку долі, й ось тепер... виграв!

Швидше, блокнот. Авжеж, так і є, № 514, серія 23, записав, щоб не забути. Але де ж сам білет?

Він кинувся в кабінет на пошуки шабатурки з конвертами, між якими засунув дорогоцінний білет, але раптом завмер на місці, знову непритомніючи, аж серце йому в'януло: шабатурки з конвертами там не було, і, що найжахливіше, цієї секунди він зрозумів, що не бачив її ось уже кілька тижнів! Кілька тижнів її не було перед очима на столі, за яким він зазвичай перевіряв учнівські зошити!

У саду зашурхотіли кроки по гравію. Він покликав:

— Сюзанно! Сюзанно!

Та кинулася до батька. Коли ж вона влетіла у кімнату, той придушено пробелькотів:

— Сюзанно... шабатурка... з конвертами...

— Яка?

— Та, що з Лувру... якось у четвер я купив її... вона стояла ось тут, край стола...

— Але ж згадай собі, тату... ми разом її туди клали...

— Коли?

— Увечері... ну, знаєш, напередодні...

— Та куди ж? Відповідай... я зараз помру...

— Куди? Та... у бюро.

— У вкрадене бюроко?

— Так.

— У вкрадене бюроко.

Він зовсім тихо, з якимось жахом знову повторив ці слова. Потім, узявши Сюзанну за руку, ще тихіше сказав:

— У ній, донечко, був мільйон...

— Ой, тату, а чому ти мені відразу не сказав? — наївно прошепотіла вона.

— Мільйон, — відповів батько. — Цей номер виграв у лотерею Преси.

Приголомшені аж такою грандіозною втратою, вони, більше не годні вимовити ні слова, довго стояли поруч.

Нарешті Сюзанна зважилася заговорити:

— Послухай, тату, адже тобі все одно повинні виплатити.

— Як це? На якій підставі?

— А хіба потрібно подавати якісь докази?

— Ще б пак, чорт забирай!

— І у тебе їх нема?

— Є, звичайно, один.

— Ну ось!

— Та він якраз був у шабатурці.

— У зниклій шабатурці?

— Атож. І дістанеться приз комусь іншому.

— Але це буде жахливо! Подумай, тату, може, можна якось запротестувати?

— Звідки мені знати? Звідки знати? Та людина, мабуть, аж-аж сильна! У нього такі кошти! Згадай історію цього бюрока.

Він раптом схопився і в розпачі тупнув ногою:

— Ні, ні, не вийде, не бачити йому цього мільйона, не бачити! Як він отримає? Зрештою, жодна спритність тут не допоможе, йому теж ці гроші не дістануться. Варто тільки прибути за виграшем, як його тут же схоплять! Ага! Подивимося, лебедиду!

— Ти щось задумав, тату?

— Так, задумав обстоювати наші права, й обстоюватиму їх до кінця, кров з носа! Ми переможемо! Це мій мільйон, і я його не віддам!

І за кілька хвилин пан Жербуа взявся складати таку телеграму:

*«Керівникові банку» Земельний кредит», Париж, вулиця Капуцинів.
Я є власником білета номер 514, серія 23. Всіма законними
способами протестую проти подання білета іншою особою.*

Жербуа».

Майже того самого часу до банку «Земельний кредит» надійшла друга телеграма:

«Білет номер 514, серія 23 належить мені.

Арсен Люпен».

Щоразу, коли беруся розповідати про одну з незліченних пригод, з яких складається життя Арсена Люпена, то завжди почуваюся трохи ніяково. Здається, будь-який, навіть найнепомітніший учинок нашого, як його мило називають, «національного злодія», відразу набирає найширшого розголосу; всі його подвиги незмінно обговорюють з різних поглядів і переказують один одному з усіма можливими подробицями, як ніби це героїчні справи.

Ну хто не знає таємничу історію Білявої дами, всі перипетії якої були відзначені крикливими заголовками в газетах, на кшталт: «Номер 514, серія 23!» або «Злочин на авеню Анрі Мартен!», «Блакитний діамант!» Який шарварок піднявся, коли в усе втрутився знаменитий англійський детектив Герлок Шолмс! Як розбурхала натовп боротьба двох великих знавців своєї справи! І яке пожвавлення починалося на бульварах, коли хлопчаки-газетоноші бралися вигукувати: «Арешт Арсена Люпена!»

Скажу, однак, на своє виправдання, що збираюся повідомити щось нове, а саме ключ до розгадки. Адже описані вище пригоди досі повиті завісою таємниці: постараюсь її відслонити. Перед нами читані й перечитані статті про цю справу, різні інтерв'ю тих часів, але розташовуватиму їх тим ладом, якого потребує з'ясування істини. А допоможе мені в цьому сам Арсен Люпен, люб'язність якого до мене воістину невичерпна. Ну і, звичайно, в даному разі незмінний Вільсон, друг і довірена особа Герлока Шолмса.

Усі ви пам'ятаєте, який вибух веселощів викликали опубліковані в газетах обидві телеграми. Одне тільки ім'я Арсена Люпена вже обіцяє сюрприз, розвагу для публіки. А публіка — це весь світ.

У «Земельному кредиті» відразу ж підняли всі документи і з'ясували, що білет номер 514, серія 23, Версальська філія «Креді Ліоне» продала такому собі майору артилерії Бессі. Втім, на той час майор упав з коня і загинув. Товариші його заявили, що незадовго до смерті він повідомив їм, що передав білет своєму другові.

— Цей друг — я, — стверджував пан Жербуа.

— Доведіть, — заперечував керівник «Земельного кредиту».

— Довести? Будь ласка. Щонайменше двадцять осіб скажуть вам, що ми з майором довго товаришували, зустрічалися в кафе на площі Арм. Саме там я одного разу, бажаючи виручити його, перекупив білет за двадцять франків.

— А свідки цього є?

— Ні.

— У такому разі, на чому ви базуєте свій протест?

— Є його лист до мене з цього приводу.

— Який лист?

— Він був пришпилений до білета.

— Покажіть.

— Та ж він теж був у вкраденому бюрку!

— Знайдіть його.

Листа подав якраз Арсен Люпен. У замітці, вміщеній в «Écho de France» (вона має честь бути офіційним органом Арсена Люпена, а він, за чутками, її основним акціонером), йшлося, що адвокату і консультантові нашого героя метрові Детіньяну було передано лист за підписом майора Бессі й адресований особисто Арсеніві Люпену.

Отакої солі за копійку: Арсен Люпен найняв адвоката! Арсен Люпен, згідно зі загальноприйнятим порядком, доручає вести свої справи одному з охоронців закону!

Журналісти кинулися до метра Детіньяна, впливового депутата від радикалів, людини кришталево чесної, любителя парадоксів, з тонким, злегка скептичним складом розуму.

Метр Детіньян не мав іще задоволення побачитися з Арсеном Люпенем, про що вельми шкодує, проте справді отримав від нього вказівки і, зворушений довіреною йому честю, збирається успішно захищати права свого клієнта. Адвокат розкрив допіру заведену справу і без натяків показав майорового листа. Він і справді доводив факт

передачі білета іншій особі, проте не містив імені нового власника. Там було написано: «Мій любий друже» — та й годі.

— «Мій любий друже» — не хто інший, як я, — стверджував Арсен Люпен у записці, доданій до листа майора. — І найкращий доказ цього, — що лист у мене.

Хмара репортерів перекочувала до пана Жербуа, який тільки і зміг, що повторити ті ж самі слова:

— «Мій любий друже» — не хто інший, як я. Арсен Люпен украв лист майора разом із лотерейним білетом.

— Нехай доведе! — відповідав Люпен журналістам.

— Але ж це він украв бюрко! — вигукував пан Жербуа перед тими ж самими журналістами.

А Люпен заперечував:

— Нехай доведе!

Чарівним, цікавим спектаклем був цей публічний поєдинок двох володарів лотерейного білета номер 514, серія 23! Репортери снують туди-сюди, Арсен Люпен байдужливо це спостерігає, а бідолашньому панові Жербуа, навпаки, на серці коти шкребують.

Усі газети були повні голосінь цього сердеги. Зі зворушливою прямою оповідав він про свою біду.

«Ви тільки подумайте, панове, адже мерзотник позбавив мене посагу Сюзанни! Мені особисто гроші не потрібні, а от Сюзанні! Зрозумійте, цілий мільйон! Десять разів по сто тисяч франків! О, я так і знав, у бюрку був справжній скарб!»

Марно йому заперечували, що суперник, несучи бюрко, не підозрював, що в ньому захований лотерейний білет, що ніхто в жодному разі не міг передбачити такий великий виграш, пан Жербуа знай скиглив:

— Це ж треба! Інакше навіщо б йому красти якесь паскудне бюрко?

— Воно, звичайно, не знати чому, але ж не для того, щоб заволодіти клаптиком паперу, ціна якого була тоді щонайбільше франків двадцять.

— Цілий мільйон! Він знав... Він усе знає!.. Ах, ви не уявляєте, що це за бандит! У вас же мільйон не вкрали!

Подібний діалог міг би тривати нескінченно. Але на дванадцятий день пан Жербуа отримав од Арсена Люпена послання з позначкою «конфіденційно», в якому з дедалі більшою тривогою прочитав:

«Месьє, гальорка над нами знущається. Чи не здається вам, що настав час поговорити серйозно? Я, зі свого боку, налаштований вельми рішуче.

Становище таке: у мене білет, за яким я не маю права отримати виграш, а у вас право є, але нема білета. Значить, поодинці у нас нічого не вийде.

Однак ані ви не погодитесь поступитися мені своїм ПРАВОМ, ані я не поступлюся вам своїм БІЛЕТОМ.

Що робити?

Є тільки один шлях: поділити. Пів мільйона вам, пів мільйона мені. Чи не правда, щиро? І це соломонове рішення задовольнить почуття справедливості, що озивається в кожному з нас.

Рішення слушне, і до того ж єдино можливе. Йдеться не про подарунок, який ви можете зробити або не зробити — є необхідність, якій змушують вас підкоритись обставини. Даю вам три дні на роздуми. Сподіваюсь, у п'ятницю вранці залюбки прочитаю в рубриці оголошень «Écho de France» малопомітну замітку, адресовану панові Арс. Люп., що міститиме, звичайно, в завуальованій формі, вашу пряму й чітку згоду на домовленість, яку пропоную. Відтак ви негайно отримаєте у власність білет і візьмете мільйон, зобов'язуючись передати мені п'ятсот тисяч франків у спосіб, який я вкажу згодом.

У разі відмови я вжив заходів до того, щоб результат був тим самим. Але, крім серйозних неприємностей, які потягне за собою така впертість, з вашої пайки буде вираховано двадцять тисяч франків на додаткові витрати.

Прийміть, месьє, запевнення у моїй найщирішій повазі,

Арсен Люпен».

Обурений пан Жербуа не втримавсь од прикрого промаху, показавши цього листа репортерам і дозволивши зняти з нього копію. Обурення штовхало його на необдумані вчинки.

— Нічого! Він не отримає нічого! — кричав він зграї репортерів. — Ділити те, що мені належить?! Нізащо! Нехай, якщо хоче, порве білет!

— І все-таки, п'ятсот тисяч франків — краще, ніж нічого.

— Річ не в цьому, а в моєму праві, а право своє я захищатиму в будь-якому суді!

— Закладати позов проти Арсена Люпена? Ото буде сміху!

— Ні, проти «Земельного кредиту». Вони мають виплатити мені мільйон.

— Після подання білета або принаймні після отримання підтвердження, що саме ви його купили.

— Доказ є, адже Арсен Люпен зізнає'ться, що вкрав бюрко.

— Чи достатньо буде суду визнання Люпена?

— Дарма, я не здамся.

Гальоркова публіка шаленіла. Билися об заклад, одні ставили на те, що Люпен доконає пана Жербуа, інші — що вчителю удасться дійняти злодія до живого своїми погрозами. Настільки нерівними були сили обох противників, один із яких рішуче йшов у наступ, а інший — метався, мов загнаний звір, що всіх заповонило щось на кшталт якогось занепокоєння.

У п'ятницю люди буквально виривали один у одного «Écho de France», впливаючись очима у п'яту сторінку, в рубрику оголошень. Не було жодного, адресованого Арс. Люп. На наказ Арсена Люпена пан Жербуа відповідав мовчанням. Це було оголошенням війни.

Надвечір усі дізналися про викрадення мадемуазель Жербуа.

Найсмішніше в тому, що можна назвати виставами Арсена Люпена, — це незмінно комічна роль поліції. Все відбувається ніби поза нею. Він каже, пише, попереджає, наказує, загрожує, виконує задумане так, немов і не існувало в природі ні начальника Сюрте, ні його агентів, комісарів, нікого, хто міг би завадити Люпенові втілити у життя свої плани. Не поліція, а пустий вітер та й годі. Перешкод не існує.

Але ж вона відкидає ноги! Тільки-но мова заходить про Арсена Люпена, всі в поліції, від верху до низу, загораються гнівом, метушаться, закипають од люті. Це ворог, і ворог такий, який заворює, влаштовує провокації, зневажає вас і, навіть гірше, не звертає на вас жодної уваги.

Як боротися з таким ворогом? За словами покоївки, за двадцять десяти Сюзанна вийшла з дому. О десятій годині п'ять хвилин, виходячи з ліцею, батько не побачив її в тому місці, де вони завжди зустрічалися. Значить, усе сталося за ті двадцять хвилин, упродовж

котрих вона йшла від будинку до ліцею або принаймні до місця неподалік од ліцею.

Двоє сусідів заявили, що зустріли її за триста кроків од будинку. Одна пані бачила, як проспектом ішла дівчина, за описом схожа на Сюзанну. Але потім? Що було потім, невідомо.

Пошуки тривали всюди, допитували службовців вокзалів і сторожів біля міської межі, але того дня ніхто не помітив нічого схожого на викрадення дівчини. Однак у Віль-д'Авре бакалійник повідомив, що люди, які їхали з Парижа в закритому автомобілі, купували у нього олію. На передньому сидінні він зауважив механіка, а в глибині машини сиділа білявка. Сліпучо-білява дама, уточнив свідок. За годину той-таки автомобіль їхав уже поворотом з Версаля. Затор змусив його пригальмувати, і бакалійник зміг розгледіти, що поруч з білявою жінкою, яку він уже бачив, тепер сиділа інша, уся в шалях і вуалях. Не залишалося жодних сумнівів у тому, що це була Сюзанна Жербуа.

Але тоді доводилося визнати, що викрадення відбулося у білий день, на жвавій вулиці, майже в самому центрі міста!

Яким чином? І де саме? Ніхто не чув криків, ніхто не помітив нічого підозрілого.

Бакалійник описав автомобіль, це був лімузин темно-синього кольору на 24 кінських сили фірми «Пежо». Про всяк випадок вирушили до пані Боб-Вальтур, директриси Великого Гаража і знавчині викрадень на автомобілі. Та справді в п'ятницю вранці давала на день на винайми лімузин «пежо» якійсь білявій жінці, котру після цього жодного разу не бачила.

— А механік?

— Звали його Ернест, він найнявся напередодні, показавши бездоганні рекомендації.

— Зараз він тут?

— Ні, пригнав машину назад і більше не приходив.

— А знайти його можна?

— Звичайно, треба запитати у тих, хто його рекомендував. Ось їхні імена.

Вирушили до цих людей. Ніхто з них не знав чоловіка на ім'я Ернест.

Таким чином, яким би слідом не пішли, щоб вибратися з мороку таємниці, все одно впиралися у нову таємницю, нову невідомість.

У пана Жербуа бракувало сил точити бій, який почався так згубно для нього. Невтішний після зникнення дочки, замучений докорами сумління, він вирішив здатися.

Маленьке оголошення, що вийшло в «Écho de France» і що його люди взяли на язики, просто й чітко підтверджувало його повну капітуляцію.

Це була перемога, війна закінчилася за чотири прийоми впродовж двадцяти чотирьох годин.

За два дні пан Жербуа увійшов у приміщення «Земельного кредиту». В кабінеті управника він показав білет номер 514, серія 23. Управник так і підскочив.

— Е, то він у вас? Вам його повернули?

— Я втратив його, а тепер знайшов, — відказав пан Жербуа.

— Але ж ви стверджували... мова була про...

— Усе це вигадки і наклепи, та й годі.

— Проте хотілося б отримати від вас який-небудь документ на підтвердження ...

— Листа майора буде досить?

— Зрозуміло.

— Ось він.

— Прекрасно. Будь ласка, передайте наразі папери нам. Ми маємо у п'ятнадцятиденний термін перевірити наявні документи. Повідомимо вам, коли можна буде підійти до каси. До закінчення цього терміну, вважаю, мес'є, ви самі будете зацікавлені в тому, щоб нічого не розголошувати і закінчити цю справу в умовах повної секретності.

— Я так і збирався.

Пан Жербуа не сказав більше ні слова, й управник також мовчав. Однак є деякі секрети, про які дізнаються, навіть якщо ніхто і не пробалакався. Ні з того ні зі сього всім одразу стало відомо, що Арсен Люпен не побоявся повернути панові Жербуа білет номер 514, серія 23. Новину зустріли з подивом і захопленням. Що й казати, сміливий гравець, кинув на стіл такий великий козир, дорогоцінний лотерейний білет! Щоправда, зробив він це зумисне, маючи водночас на руках карту, рівну за значенням. Але, якщо дівчині вдасться вислизнути? А раптом пощастить звільнити заручницю, котру він утримує?

Поліція відчула дошкульне місце ворога і подвоїла свої зусилля. Арсен Люпен обеззброєний, сам себе обікрав, потрапивши в сильця, котрі власноруч розставив, не отримавши жодного жалюгідного су із жаданого мільйона... є через що глузівникам переметнутися до протилежного табору.

Однак треба було знайти Сюзанну. А вона ніяк не знаходилась і тим більше не втікала.

— Гаразд, — казали люди, — Арсен Люпен отримав очко і виграв перший раунд. Але найважче попереду! Хто сперечається, мадемуазель Жербуа в нього, і він її не віддасть, доки не отримає свої п'ятсот тисяч франків. Однак де і як буде здійснено обмін? Для того, щоб він відбувся, треба призначити зустріч, а тоді хто завадить пану Жербуа попередити поліцію і з її допомогою отримати назад дочку, а разом і всі гроші?

Вирішили взяти у вчителя інтерв'ю. Але він, зламаний, не хотів говорити, мов затявся.

— Мені нема чого сказати, тепер я чекаю.

— А мадемуазель Жербуа?

— Пошуки тривають.

— Арсен Люпен вам писав?

— Ні.

— Значить, писав. А які його вимоги?

— Мені нема чого сказати.

Допитали метра Детіньяна. Теж марно.

— Пан Люпен — мій клієнт, — захищався він, — ви мусите зрозуміти, що я повинен зберігати абсолютну таємницю.

Невідомість почала діяти всім на нерви. Вочевидь, щось замишлялося в секреті. Поки Арсен Люпен плів свою мережу, поліція вдень і вночі не зводила очей з пана Жербуа. Брили до уваги три можливі результати цієї справи: повна перемога; арешт; або ганебна, смішна невдача. Втім, сталося так, що цікавість натовпу тут була задоволена лише наполовину, тому зараз, на цих сторінках, ви вперше зможете прочитати, як воно все було насправді.

У вівторок, 12 березня, пан Жербуа отримав у звичайному на вигляд конверті повідомлення із «Земельного кредиту».

О першій дня в четвер він сів у поїзд на Париж. О другій йому вручили купюри по тисячі франків.

І поки тремтячою рукою перебирав їх — це ж бо був викуп за Сюзанну, — неподалік від головного входу в банк зупинилася машина. У ній сиділо двоє. Один із них, сивий чоловік з вольовими рисами, які не пасували до костюма й звичок дрібного службовця, був головним інспектором Ганімаром, тим самим старим Ганімаром, зятим ворогом Люпена.

— Ось-ось вийде, — сказав Ганімар капралові Фоленфану.

— Не мине й п'яти хвилин, як побачимо його, лебедика. Всі готові?

— Усі як один.

— Скільки нас?

— Вісім людей, з них двоє на велосипедах.

— Я вартую трьох. Мабуть, досить, хоч і не густо. У жодному разі не можна прогавити Жербуа... а то — привіт, зустрінеється з Люпенем, де задумав, поміняє дівчину на пів мільйона, і шукай вітра в полі.

— І чому це він не захотів бути з нами заразом? Все стало б набагато простіше. Варто було б залучити нас — і мав би мільйон у кишені.

— Так-то воно так, але він боїться. Спробує того ошукати — і не отримає доньку.

— Кого це — того?

— Його.

Ганімар сказав це якимось урочисто і з деяким навіть побоюванням, ніби говорив про надприродну істоту, кігті якої вже неодноразово випробував на своїй шкірі.

— Досить кумедно, — розважливо додав бригадир Фоленфан, — що нам доводиться захищати цього пана від нього самого.

— Коли маєш справу з Люпенем, усе стає з ніг на голову, — зітхнув Ганімар.

Минула хвилина.

— Дивися, — насторожився Ганімар.

Пан Жербуа вийшов із дверей. Наприкінці вулиці Капуцинів він повернув ліворуч на бульвари. Повільно пішов геть, уздовж крамниць, розглядаючи вітрини.

— Щось дуже спокійний наш клієнт, — сказав Ганімар. — Коли маєш у кишені цілий мільйон, так не гулятимеш.

— А що він може зробити?

— Нічого, звісно. Дарма, це підозріло. Люпен є Люпен.

Цієї миті пан Жербуа попрямував до кіоску, вибрав газети, взяв решту і, розгорнувши одну з них, почав читати просто на ходу. Але раптом одним стрибком скочив ув автомобіль, який стояв біля тротуару. Мабуть, двигун уже працював, бо машина, відразу зірвавшись з місця, проскочила площу Мадлен і зникла з очей.

— Дідька лисого! — вигукнув Ґанімар. — Знову ЙОГО штучки!

І кинувся слідом, а за ним і решта побігли навколо площі Мадлен.

Пробігши трохи, Ґанімар зупинився, розреготавшись. На самому початку бульвару Малерб стояла, зламавшись, та сама машина. З неї якраз вибирався пан Жербуа.

— Швидше, Фоленфане... механіка... може, це той самий Ернест?

Фоленфан зайнявся механіком. Виявилось, звали його Ґастон, і служив він у фірмі фіакрів й автомобілів. За його словами, десять хвилин тому машину найняв якийсь пан, котрий наказав чекати з увімкненим двигуном біля кіоску, поки не прийде інший пасажир.

— Яку адресу назвав другий пасажир? — поцікавився Фоленфан.

— Та ніяку... Бульвар Малерб... авеню Мессін... подвійна плата. Ось усе, що він сказав.

Однак поки з'ясовували зі шофером, пан Жербуа, не втрачаючи жодної хвилини, заскочив у перший екіпаж, що проїжджав повз.

— Кучере, до метро на Конкорд.

Учитель вийшов із метро на площі Пале-Рояль, підбіг до іншого екіпажа й наказав їхати на Біржову площу. Звідти знову на метро до авеню Війє, а там знову до екіпажа, третім повозом.

— Кучере, вулиця Клапейрон, 25.

Будинок 25 на вулиці Клапейрон був наріжним і виходив також на бульвар Батіньоль. Пан Жербуа піднявся на другий поверх і задзвонив. Двері відчинив якийсь чоловік.

— Тут мешкає метр Детінья?

— Це я. А ви пан Жербуа?

— Він самий.

— Я чекав на вас, мосьє. Прошу, заходьте.

Коли пан Жербуа увійшов до адвокатського кабінету, годинник вибив третю.

— Він призначив саме цей час, — зауважив учитель. — А що, його нема?

— Наразі нема.

Пан Жербуа сів, витер лоба, знову глянув на годинник, ніби не знаючи, котра година, і з тривогою перепитав:

— Він прийде?

— Ви питаєте мене, мосьє, — відказав адвокат, — про речі, які я і сам охоче б дізнався. Зроду не відчував такого нетерпіння. В кожному разі, якщо він прийде, то неабияк ризикує, будинок уже два тижні під наглядом... Мені не довіряють.

— А мені ще більше. Навіть не певен, що приставлені до мене агенти втратили мій слід.

— Але в такому разі...

— Я тут ні до чого, — жваво озвався вчитель, — закинути мені нічого. Що я обіцяв? Слухати його накази. Так-от, я сліпо виконував його накази, отримав гроші в точно призначену годину, вирушив до вас тим шляхом, який указав він. Це я винен у тому, що трапилось із донькою, і тепер чесно виконав свої зобов'язання. Настав його час тримати слово.

І додав усе з тим-таки занепокоєнням у голосі:

— Він же приведе дочку, еге ж?

— Сподіваюся.

— Але... ви бачилися з ним?

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ